

Parlamentul Romaniei

PARTEA I

Principii generale ale relatiilor de munca.
Drepturile si indatoririle oamenilor muncii

CAP. 1

Principii generale privind relatiile de munca

ART. 1

(1) In Romania, desfiintarea pentru totdeauna a exploatarei si asuprii omului de catre om, dezvoltarea impetuoasa a fortelor de productie si generalizarea relatiilor de productie socialiste, aflate intr-un proces continuu de perfectionare, asaza munca - principalul factor de progres si civilizatie - pe cea mai inalta treapta a valorilor sociale.

(2) Libertatea muncii constituie un drept fundamental al tuturor cetatenilor Romaniei.

ART. 2

Tuturor cetatenilor Romaniei, fara nici o ingradire sau deosebire de sex, nationalitate, rasa sau religie, convingeri politice si origine sociala, le este garantat dreptul la munca, avind posibilitatea de a desfasura o activitate in domeniul economic, tehnico-stiintific, administrativ, social sau cultural, potrivit aptitudinilor, pregatirii profesionale si aspiratiilor fiecaruia, in functie de nevoile intregii societati.

ART. 3

Repartizarea si utilizarea deplina si rationala a resurselor umane se realizeaza in concordanta cu obiectivele planului de dezvoltare economico-sociala a tarii, cu cerintele sporirii necontenite a eficientei economice si sociale a muncii, cu necesitatea dezvoltarii armonioase si echilibrate a tuturor judetelor tarii.

ART. 4

Pe masura dezvoltarii bazei economice a socialismului, a introducerii in productie a rezultatelor stiintei si tehnicii contemporane, a dezvoltarii invatamintului si culturii, in tara noastra are loc stergerea treptata a deosebirilor esentiale dintre munca fizica si cea intelectuala, dintre modul de munca si viata de la sat si cel de la oras si omogenizarea treptata a societatii.

ART. 5

(1) Munca, in conditiile societatii socialiste, formeaza si dezvolta intre oameni relatii noi, de colaborare, de intrajutorare si respect reciproc - potrivit principiului "toti pentru unul si unul pentru toti" -, contribuie activ la formarea si dezvoltarea multilaterala a personalitatii umane.

(2) Prin activitatea desfasurata in comun in industrie, constructii, agricultura si silvicultura, transporturi si telecomunicatii, cercetarea stiintifica, institutiile de invatamint, arta, cultura si in celelalte domenii, pentru inflorirea patriei socialiste, se dezvolta relatii de infratire intre oamenii muncii romani, maghiari, germani, sirbi si de alte nationalitati, se intareste continuu coeziunea moral-politica a intregului popor in jurul Partidului Comunist Roman.

ART. 6

Inusirea sub orice forma a muncii altuia si toate manifestarile de parazitism social sint interzise ca incompatibile cu orinduirea socialista, cu principiile eticii si echitatii socialiste.

ART. 7

Incepind cu virsta de 16 ani, fiecare persoana apta de munca poate sa desfasoare, pina la virsta de pensionare, o munca utila societatii, care sa-i asigure mijloacele de existenta si de dezvoltare spirituala. Incadrarea in munci temporare se poate face si de la virsta de 14 ani, iar in unitatile industriale de la virsta de 15 ani, cu incuviintarea parintilor sau a tutorilor, dar numai pentru munci potrivite cu dezvoltarea fizica, aptitudinile si cunostintele lor. Cel in cauza are dreptul si indatorirea sa-si continue studiile pentru absolvirea invatamintului general obligatoriu. Unitatile care au incadrat in munca tineri in virsta de 14-16 ani au obligatia sa-i sprijine in vederea continuarii invatamintului general obligatoriu.

ART. 8

(1) Prin incadrarea intr-o unitate socialista, fiecare persoana dobindeste calitatea de membru al colectivului de munca din acea unitate, cu toate drepturile si obligatiile ce decurg din aceasta calitate.

(2) Fiecare membru al colectivului de munca participa la conducerea unitatii si poarta raspunderea fata de societate, atit individual, cit si impreuna cu ceilalti membri ai colectivului, pentru buna gospodarie si dezvoltare a partii din avutia nationala incredintata, fiind dator sa-si consacre intreaga capacitate, pricepere si putere de munca scopului ca unitatea in care lucreaza sa-si desfasoare activitatea cu maximum de eficienta.

ART. 9

(1) Oamenilor muncii din Romania le este garantat dreptul de a participa efectiv la conducerea vietii politice, economice si sociale.

(2) Ca expresie a adincirii democratiei socialiste, activitatea tuturor unitatilor se bazeaza pe principii

muncii si conducerii colective.

(3) Participarea la conducerea unitatilor a persoanelor incadrate in munca se asigura direct sau prin reprezentantii lor in adunarile generale, in comitetele si consiliile oamenilor muncii, precum si in alte organe de conducere colectiva si forme organizate de participare colectiva la solutionarea problemelor din unitati.

(4) Adunarea generala a oamenilor muncii constituie forma superioara a conducerii colective, prin care oamenii muncii participa in mod organizat la conducerea activitatii economico-sociale, la dezbaterea si solutionarea problemelor legate de indeplinirea planurilor de productie, la exercitarea controlului asupra activitatii organelor de conducere.

(5) Fiecare membru al colectivului de munca are dreptul de a participa in mod direct la dezbaterea si rezolvarea problemelor privind organizarea si conducerea unitatii in care isi desfasoara activitatea.

(6) La selectiunea si promovarea cadrelor, colectivul de munca are dreptul sa-si spuna parerea, astfel incit sa fie repartizat omul potrivit la locul potrivit.

ART. 10

Relatiile de munca sint asezate pe principiul insusirii liber consimtite si aplicarii cu consecventa a disciplinei muncii. Respectarea cu strictete a ordinii si disciplinei la locul de munca constituie o obligatie a fiecarui salariat din intreprinderi si institutii.

ART. 11

(1) Pentru munca prestata cei ce muncesc primesc ca retributie o parte din venitul national destinata consumului, potrivit principiului socialist de repartitie dupa cantitatea, calitatea si importanta sociala a muncii, in spiritul normelor eticii si echitatii socialiste.

(2) Pe langa veniturile directe, obtinute pe calea retribuirii, oamenii muncii beneficiaza de avantajele si inlesnirile asigurate prin fondurile sociale destinate dezvoltarii invatamintului si culturii, ocrotirii sanatatii, prin acordarea de ajutoare pentru copii, precum si prin alte actiuni cu caracter social-cultural.

(3) Ridicarea bunastarii materiale si spirituale a celor ce muncesc se realizeaza pe masura dezvoltarii bazei tehnico-materiale a socialismului, a introducerii in productie a tehnicii noi, a cresterii productivitatii muncii sociale si a venitului national.

(4) In semn de pretuire din partea societatii, colectivele sau persoanele incadrate in munca primesc pentru rezultatele pe care le obtin recompense materiale si morale.

ART. 12

Oamenilor muncii le este garantat dreptul la: odihna si repaus pentru refacerea fortei de munca, pentru desavirsirea pregatirii profesionale si largirea orizontului cultural; conditii de munca prin masuri de securitate si igiena a muncii, care sa le asigure apararea vietii si sanatatii; ajutoare materiale in caz de incapacitate temporara de munca si pensii; realizarea efectiva a tuturor drepturilor referitoare la munca, inscise in Constitutie.

ART. 13

Perfectionarea pregatirii profesionale si de cultura generala constituie un drept si o indatorire a salariatilor, in raport cu care acestia urmeaza a fi incadrati ori promovati in functii corespunzatoare.

ART. 14

Femeii i se asigura largi posibilitati de afirmare, in conditii de deplina egalitate sociala cu barbatul, beneficiind, la munca egala cu acesta, de o retributie egala, de masuri speciale de ocrotire. Femeii ii este garantat dreptul de a ocupa orice functie sau loc de munca, in raport cu pregatirea sa, pentru a-si aduce contributia la dezvoltarea productiei materiale si a creatiei spirituale, asigurandu-i-se totodata conditiile necesare pentru cresterea si educarea copiilor.

ART. 15

Societatea socialista acorda o grija deosebita formarii si educarii tinerei generatii in spiritul dragostei fata de munca, al insusirii unor temeinice cunostinte si deprinderi profesionale, al daruirii de sine si pasiunii revolutionare. Statul asigura prin sistemul de invatamint si prin organisme specializate orientarea, pregatirea si incadrarea in munca a tinerilor, potrivit capacitatii si aspiratiilor personale, puse in slujba patriei socialiste. Prin masuri speciale se asigura protectia muncii tinerilor.

ART. 16

(1) Fiecare om al muncii, participant la procesul de desfasurare a vietii sociale, este dator sa respecte cu strictete prevederile legale, sa promoveze neabatut principiul legalitatii socialiste, sa manifeste spirit de intransigenta fata de cei ce incalca legile tarii.

(2) Forta orinduirii socialiste sta in constiinta inaltelor raspunderi si indatoriri pe care fiecare om al muncii le are fata de patrie, fata de apararea cuceririlor socialiste ale poporului.

CAP. 2

Drepturile si indatoririle oamenilor muncii

ART. 17

Drepturile si indatoririle fiecarui membru al colectivului de munca din cadrul unitatilor socialiste sint menite sa asigure participarea efectiva la gospodaria cu spirit de raspundere a mijloacelor materiale si financiare incredintate de stat colectivelor de oameni ai muncii, la valorificarea in grad superior a resurselor materiale si umane ale tarii, pentru o inalta eficienta economica in toate compartimentele de activitate, in scopul asigurarii cresterii nivelului de civilizatie si bunastare a fiecaruia, a intregului popor.

ART. 18

Drepturile persoanelor incadrate in munca nu pot face obiectul vreunei tranzactii, renuntari sau limitari, ele fiind aparate de stat impotriva oricaror incalcati, a manifestarilor de subiectivism, abuz sau arbitraru.

ART. 19

Persoana incadrata intr-o unitate socialista are urmatoarele drepturi principale:

- a) sa i se asigure un loc de munca potrivit aptitudinilor, pregatirii profesionale, aspiratiilor, precum si nevoilor unitatii;
- b) sa fie retribuita potrivit principiului socialist de repartitie, in raport cu cantitatea, calitatea si importanta sociala a muncii pe care o desfasoara;
- c) sa i se asigure stabilitatea in munca, Contractul de munca neputind sa inceteze sau sa fie modificat decit in cazurile prevazute de Lege;
- d) sa participe la conducerea, organizarea si controlul activitatii unitatilor, sa aleaga si sa poata fi aleasa in organele de conducere colectiva;
- e) sa beneficieze de conditiile create prin reglementarile legale, inclusiv de concedii de studii, pentru ridicarea pregatirii profesionale si a nivelului general de cunoastere, in raport cu dezvoltarea stiintei si tehnicii si cu cerintele progresului social, pentru formarea si dezvoltarea constiintei socialiste;
- f) sa fie promovata in categorii de incadrare sau in functii superioare, in raport cu pregatirea, experienta, rezultatele muncii, nevoile unitatii, beneficiind astfel de conditiile create de orinduirea socialista pentru afirmarea si valorificarea aptitudinilor si capacitatilor personale;
- g) sa i se asigure repaus saptaminal si concediu de odihna anual platit, sa foloseasca conditiile create de societatea socialista pentru recreere, refacerea capacitatii de munca, ridicarea nivelului de cultura, sa beneficieze de inlesniri pentru trimiterea la odihna si tratament in statiuni balneoclimaterice;
- h) sa beneficieze de conditii corespunzatoare de munca, de protectie a muncii, de asistenta medicala gratuita, de indemnizatii de asigurari sociale in caz de pierdere temporara a capacitatii de munca, de masuri pentru prevenirea imbolnavirilor, refacerea si intarirea sanatatii, precum si de masuri pentru protectia speciala a femeilor si tinerilor; in acest scop se aloca importante fonduri pentru inlaturarea cauzelor care determina accidente de munca si imbolnaviri profesionale, pentru protectia muncii si usurarea efortului fizic;
- i) sa beneficieze de pensie pentru munca depusa si limita de virsta sau in caz de invaliditate;
- j) sa foloseasca baza materiala a unitatilor socialiste destinata activitatii culturale si sportive;
- k) sa se asocieze in organizatii sindicale si in alte organizatii obstesti, potrivit prevederilor Constitutiei Romaniei.
- l) sa se adreseze organelor superioare, celor de jurisdicctie sau oricarui for competent, ori de cite ori considera ca a fost prejudiciata in drepturile sale.

ART. 20

(1) Colectivul de munca din fiecare unitate socialista poarta raspunderea fata de societate pentru valorificarea maxima a fondurilor incredintate si a celor noi create, precum si pentru indeplinirea prevederilor de plan, fiind dator sa mobilizeze toate resursele materiale, financiare si umane pentru a-si aduce din plin contributia la cresterea fondului national de dezvoltare economico-sociala a tarii.

(2) Ca membru al colectivului de munca, persoana incadrata intr-o unitate socialista are urmatoarele indatoriri principale:

- a) sa apere proprietatea socialista si sa contribuie la dezvoltarea ei;
- b) sa realizeze Norma de munca si celelalte sarcini ce decurg din functia sau postul detinut si sa raspunda de indeplinirea lor fata de colectivul de munca si fata de conducerea unitatii;
- c) sa efectueze orice activitate potrivit pregatirii sale si nevoilor unitatii. In situatii deosebite, determinate de necesitatea asigurarii bunei functionari a unitatii, fiecare are obligatia de a participa - indiferent de functia sau de postul pe care-l ocupa - la executarea oricaror lucrari si la luarea tuturor masurilor cerute de nevoile unitatii;
- d) sa respecte Programul de lucru, sa foloseasca integral si cu eficienta timpul de munca;
- e) sa asigure utilizarea integrala a capacitatilor de productie, ridicarea productivitatii muncii, reducerea cheltuielilor de productie, realizarea lucrarilor incredintate, in conditiile de calitate stabilite, cresterea eficientei activitatii unitatii in care lucreaza;
- f) sa respecte ordinea si disciplina la locul de munca;
- g) sa-si ridice necontenit calificarea profesionala, nivelul de cunostinte tehnico-stiintifice si de cultura generala, sa urmeze si sa absolve cursurile de perfectionare organizate sau recomandate de unitate;
- h) sa respecte normele socialiste de conduita in relatiile cu ceilalti membri ai colectivului de munca, sa vegheze la aplicarea lor in viata, sa dea dovada de cinste si corectitudine, sa contribuie la intarirea spiritului de disciplina, de intrajutorare tovaraseasca, sa combata orice fel de manifestari inapoiate;
- i) sa asigure pastrarea secretului de stat si secretului de serviciu;
- j) sa respecte normele de protectie a muncii si sa contribuie la preintimpinarea si inlaturarea oricaror situatii care ar putea pune in primejdie viata, integritatea corporala sau sanatatea oamenilor ori bunurile materiale.

(3) Persoanelor incadrate in munca le este interzis sa primeasca de la cetateni bani sau alte foloase pentru activitatile prestate in cadrul atributiilor de serviciu.

ART. 21

(1) Conducerile unitatilor socialiste au datoria sa ia toate masurile necesare pentru asigurarea conditiilor corespunzatoare desfasurarii Normale a procesului de productie, la un inalt nivel tehnic si cu randament

economic maxim, sa asigure un control eficient al indeplinirii sarcinilor de plan in toate compartimentele, sa se preocupe de imbunatatirea continua a conditiilor de munca si de viata, sa organizeze si sa sprijine perfectionarea pregatirii profesionale a persoanelor incadrate in munca.

(2) In intreaga activitate, ele trebuie sa aplice consecvent principiul muncii si conducerii colective si sa informeze periodic personalul unitatii asupra modului de realizare a sarcinilor.

(3) Conducerile unitatilor socialiste sint obligate sa examineze cu atentie si sa ia in considerare sugestiile si propunerile facute de oamenii muncii in vederea imbunatatirii activitatii in toate compartimentele si sa-i informeze asupra modului de rezolvare.

ART. 22

(1) Drepturile si indatoririle oamenilor muncii prevazute in prezentul cod se realizeaza tinandu-se seama de rolul si conditiile specifice pe care industria, constructiile, transporturile, agricultura, precum si activitatile social-culturale, le au in procesul de creare a valorilor materiale si spirituale, in dezvoltarea economica si sociala a tarii.

(2) In sectoarele in care natura activitatii o impune, se vor elabora, pe baza principiilor prezentului cod, statute ce vor fi aprobate prin Lege. In aceste statute se vor prevedea regulile specifice privind raporturile de munca, drepturile si indatoririle personalului, criteriile privind incadrarea si promovarea, disciplina in munca si raspunderile, Programul de lucru si alte reguli specifice domeniului de activitate respectiv.

Industrie

ART. 23

(1) Oamenii muncii din industrie au raspunderi deosebite fata de intregul popor, decurgind din rolul pe care aceasta ramura conducatoare a economiei nationale il are in asigurarea progresului general al societatii.

(2) Lucratorii din industrie, ramura hotaritoare pentru intreaga economie, au indatorirea sa asigure dezvoltarea in ritm inalt a acestei ramuri, in vederea unei contributii sporite la crearea venitului national - baza sigura a cresterii bunastarii intregului popor.

ART. 24

In indeplinirea sarcinilor care le revin, colectivele de oameni ai muncii din unitatile industriale au indatorirea de a asigura valorificarea superioara a resurselor de care dispun, ridicarea nivelului tehnic-calitativ al productiei, sporirea continua a productivitatii muncii, cresterea eficientei economice in toate compartimentele de activitate.

ART. 25

Fiecare membru al colectivelor de munca din industrie are sarcina de a gospodari cu grija mijloacele materiale si financiare de care raspunde, de a depune toate eforturile pentru reducerea consumurilor specifice, folosirea intensiva a mijloacelor fixe, introducerea in productie a celor mai noi cuceriri ale stiintei si tehnicii.

ART. 26

(1) Colectivele de oameni ai muncii din industrie, conducerile unitatilor industriale, au indatorirea sa asigure organizarea rationala a fiecarui loc de munca, a fluxului de fabricatie in ansamblu, aplicarea procedeelor moderne in conducerea productiei, sa stimuleze si sa valorifice initiativa creatoare a muncitorilor, inginerilor si tehnicienilor.

(2) In fiecare unitate socialista trebuie sa se asigure folosirea integrala a fortei de munca, organizarea calificarii si policalificarii continue a muncitorilor, justa organizare a schimburilor, utilizarea deplina a timpului de lucru, respectarea riguroasa a disciplinei in munca.

ART. 27

Oamenii muncii din unitatile industriale au dreptul la retributie potrivit cantitatii si calitatii muncii prestate si in functie de locul si importanta pe care fiecare ramura de productie industrială o are in dezvoltarea tarii.

ART. 28

Oamenii muncii din industrie beneficiaza, in conditiile legii, de recompense pentru rezultate deosebite obtinute in promovarea progresului tehnic, activitatea de inventii, inovatii si rationalizari, economii de materii prime, materiale si energie, potrivit aportului propriu la indeplinirea obiectivelor planului si cresterea eficientei economice.

ART. 29

Persoanele incadrate in unitatile din industrie beneficiaza de masuri corespunzatoare de securitate si igiena a muncii, de echipament de lucru si de protectie, iar cei care lucreaza in conditii vatamatoare si periculoase, de Program de lucru redus, sporuri la retributie si concedii suplimentare, potrivit legii.

Constructii

ART. 30

(1) Oamenii muncii din constructii trebuie sa asigure folosirea rationala a fondului national de dezvoltare destinat vastului Program de investitii, ridicarii noilor constructii industriale, agricole, de locuinte, ori a altor constructii social-culturale, sa asigure executarea in bune conditii a noilor obiective.

(2) In acest scop, colectivele de oameni ai muncii au indatorirea sa asigure ridicarea gradului de mecanizare si industrializare a lucrarilor, reducerea termenelor de executie, imbunatatirea calitatii lucrarilor, cresterea productivitatii si eficientei muncii.

(3) Oamenii muncii de pe santiere au obligatia sa gospodareasca cu inalt simt de raspundere fondurile

incredintate, sa lichideze risipa de materiale, sa asigure intarirea disciplinei si folosirea integrala a timpului de lucru.

ART. 31

(1) Persoanele incadrate in unitatile de constructii au dreptul la o retribuire a muncii stabilita pe baza principiilor generale de retribuire, in functie de importanta si complexitatea lucrarilor executate.

(2) Persoanele care au adus o contributie deosebita la predarea si punerea in functiune a obiectivelor inainte de termenul planificat, cu realizarea indicatorilor tehnico-functionali stabiliti, beneficiaza de recompense materiale si morale, potrivit legii.

(3) Personalul nelocalnic de pe santiere, cei care se deplaseaza pentru lucrari de montaj, revizie si reparatii, cei care lucreaza la obiective situate in zone cu conditii deosebite, beneficiaza de sporuri la retributie, inlesniri la cazare si transport, potrivit prevederilor legale.

Agricultura si silvicultura

ART. 32

(1) In Romania pamintul - principal mijloc de productie in agricultura -, animalele si plantatiile reprezinta, indiferent de forma de proprietate, o avutie nationala, in a carei judicioasa utilizare de catre lucuratorii din agricultura si silvicultura este interesat vital intregul popor.

(2) Oamenii muncii din agricultura si silvicultura au indatorirea sa puna in valoare intregul potential productiv al fondului funciar si silvic, sa se preocupe de inlaturarea oricaror forme de risipa si degradare a terenurilor agricole, a fondului forestier, sa asigure dezvoltarea zootehniei si productiei animaliere, in vederea sporirii continue a productiei agricole, a productivitatii si eficientei muncii, a belsugului de produse agroalimentare.

(3) Fiecare lucrator din agricultura trebuie sa se preocupe de valorificarea la maximum a posibilitatilor create prin eforturile intregii societati, pentru aplicarea pe scara larga a cuceririlor stiintei si tehnicii avansate in productia agricola, extinderea mecanizarii complexe, a chimizarii si irigatiilor.

ART. 33

(1) Lucratorii din unitatile agricole de stat trebuie sa asigure folosirea rationala a fondurilor investite si a tehnicii noi, sa realizeze o inalta productivitate a muncii si o rentabilitate sporita, astfel incit unitatile agricole de stat sa constituie un model de organizare stiintifica a productiei agricole.

(2) Timpul de lucru si modul de organizare a productiei si a muncii, sistemul de retributie in aceste unitati, se stabilesc in functie de necesitatile specifice agriculturii, in temeiul prevederilor legale.

ART. 34

(1) Persoanele incadrate in munca, pe baza de Contract de munca, in unitatile agricole de stat, in silvicultura, in cooperativele agricole de productie, asociatiile intercooperatiste si celelalte forme de asociere si cooperare beneficiaza de drepturile, avantajele si inlesnirile prevazute de Lege pentru toate categoriile de persoane incadrate in munca in unitatile socialiste de stat.

(2) Pentru rezultatele obtinute in indeplinirea si depasirea planului de productie agricola, oamenii muncii din agricultura beneficiaza, potrivit legii, de retributie suplimentara.

ART. 35

(1) Cooperativele agricole de productie asigura unirea eforturilor taranilor si impletirea strinsa a intereselor lor cu cele ale tuturor oamenilor muncii, ale intregii societati.

(2) Membrii cooperatori au indatorirea sa contribuie la intarirea si apararea proprietatii obstești, la prevenirea si inlaturarea risipei si proastei gospodarii a mijloacelor materiale si financiare, la intarirea spiritului colectiv de munca, a ordinii si legalitatii, in vederea gospodarii cu randament maxim a fondurilor proprii, precum si a ajutorului acordat de statul socialist, pentru a-si aduce o contributie sporita la realizarea progresului general al tarii.

ART. 36

(1) Raporturile de munca din cooperativele agricole de productie se stabilesc pentru membrii cooperatori prin statute proprii.

(2) Membrii cooperativelor agricole de productie au dreptul la retribuire corespunzatoare cu cantitatea si calitatea muncii efectuate, cu rezultatele obtinute, la ajutoare materiale pentru batrinete, incapacitate temporara de munca, nastere, deces, precum si la pensie pentru munca depusa si limita de virsta, de invaliditate sau urmas, la conditii corespunzatoare de protectie a muncii si la sprijin in vederea perfectionarii pregatirii profesionale, in conditiile stabilite prin Lege si statute.

(3) Membrii cooperativelor agricole de productie, pensionarii din cooperativele agricole de productie, precum si membrii de familie ai acestora beneficiaza de asistenta medicala gratuita, intretinere in spitale, medicamente si materiale, in conditiile legii.

Transporturi si telecomunicatii

ART. 37

Personalul incadrat in transporturi si telecomunicatii trebuie sa asigure buna functionare si in deplina siguranta a transporturilor si telecomunicatiilor prin indeplinirea corecta, exigenta si la timp a indatoririlor de serviciu, sa asigure regularitatea si continuitatea transporturilor, sa vegheze asupra integritatii bunurilor si valorilor pe care le au in pastrare, sa previna orice fapta care ar putea pune in pericol siguranta persoanelor, bunurilor transportate si a circulatiei, sa gospodareasca cu randament maxim mijloacele de productie,

instalatiile si utilajele incredintate, sa ridice nivelul de servirea a populatiei.

ART. 38

(1) In functie de conditiile si cerintele de munca din aceste ramuri, timpul de lucru se stabileste tinind seama de profilul si specificul unitatii, pe schimburi, tura, turnus si Program de exploatare.

(2) In completarea dispozitiilor prevazute in prezentul cod se stabilesc reguli specifice privitoare la incadrarea, promovarea si disciplina in munca a personalului.

ART. 39

Persoanele incadrate in unitatile de transporturi si telecomunicatii beneficiaza, potrivit conditiilor specifice din sectoarele in care lucreaza, de sporuri la retributie si indemnizatii, uniforme de serviciu - a caror valoare se suporta partial sau integral de unitati -, Program redus de lucru in anumite locuri de munca si alte drepturi, potrivit legii.

Comert si prestari servicii

ART. 40

(1) Personalului incadrat in unitatile comerciale si de prestari de servicii ii revine obligatia sa puna la Dispozitia populatiei marfuri si servicii de buna calitate, sa asigure satisfacerea prompta si ireprosabila a cererilor acesteia.

(2) Lucratorii din comert si prestari de servicii trebuie sa se preocupe permanent de largirea bazei tehnico-materiale si amplasarea retelei de desfacere in functie de nevoile populatiei, de modernizarea continua a procesului de desfacere, sa pastreze o permanenta legatura cu productia in vederea asigurarii sortimentelor solicitate de consumatori.

(3) Personalul care lucreaza in activitatea de comert exterior are obligatia de a depune toate eforturile pentru largirea si diversificarea schimburilor economice cu strainatatea, precum si a formelor de cooperare economica, cresterea eficientei intregii activitati de comert exterior.

ART. 41

Fiecare persoana incadrata intr-o unitate comerciala sau prestatoare de servicii trebuie sa respecte normele legale privitoare la vinzarea marfurilor si efectuarea serviciilor, sa aiba o atitudine atenta, demna si cuviincioasa fata de cetateni, sa dea dovada de cinste si corectitudine.

ART. 42

Retributia lucratorilor din comert si prestari de servicii se face in functie de volumul desfacerilor si al lucrarilor efectuate; Programul de lucru se stabileste - in conformitate cu prevederile prezentului cod - in functie de nevoile satisfacerii in bune conditii a cerintelor populatiei; lucratorii din acest sector beneficiaza de masuri specifice de protectie a muncii, de compensare a timpului de lucru efectuat in zilele de repaus saptaminal si in zilele de sarbatori legale.

Invatamant

ART. 43

Personalul didactic are indatorirea de a infaptui rolul si functiile care revin invatamintului in Romania, de a asigura instruirea temeinica a tineretului si educarea acestuia in spiritul dragostei fata de patria socialista, fata de munca, de a contribui la pregatirea si perfectionarea cadrelor necesare, in strinsa legatura cu cerintele actuale si de perspectiva ale dezvoltarii economico-sociale a tarii.

ART. 44

Personalul didactic are obligatia de a contribui activ la organizarea si perfectionarea invatamintului, in raport cu cerintele progresului economic, tehnico-stiintific si cultural; de a asigura o strinsa imbinare intre pregatirea teoretica si pregatirea practica a tineretului; de a realiza o legatura organica intre invatamint, stiinta si productie; de a participa la activitatea de raspandire a stiintei si culturii in rindul maselor de la orase si sate.

ART. 45

In cadrul timpului legal de lucru, personalul din invatamint are obligatia ca, odata cu munca didactica, sa desfasoare si activitate educativa, stiintifica, de indrumare a practicii in productie a tineretului, pentru a-si indeplini in cele mai bune conditii indatoririle pe care le are fata de institutia de invatamint in care isi desfasoara activitatea.

ART. 46

(1) In vederea desfasurarii la un nivel cit mai inalt a activitatii instructiv-educative si stiintifice, personalul didactic are dreptul sa foloseasca toate conditiile create pentru perfectionarea continua a pregatirii sale profesionale si ideologice; sa utilizeze in procesul didactic-educativ si de cercetare stiintifica intreaga dotare a institutiilor si bazelor de invatamint; sa valorifice rezultatele activitatii sale stiintifice prin aplicarea lor in practica; sa publice manuale si cursuri ca rezultat al activitatii didactice si stiintifice; sa participe la activitati de cercetare in institute si centre de cercetare, laboratoare uzinale si in cadrul unor Programe complexe de cercetare.

(2) Cadrele didactice au dreptul sa faca parte - in conditiile legii - din asociatii profesionale si societati stiintifice si sa desfasoare activitati in conformitate cu statutele acestor organizatii.

Cercetarea stiintifica

ART. 47

(1) Oamenii de stiinta au indatorirea de a valorifica intreaga lor capacitate de creatie si intregul potential material pus la dispozitie de societatea socialista pentru a-si spori aportul la elaborarea solutiilor cerute de mersul inainte al societatii si in primul rind la solutionarea problemelor legate nemijlocie de dezvoltarea productiei materiale.

(2) Cercetatorii trebuie sa-si aduca o contributie sporita la dezvoltarea si valorificarea superioara a bazei energetice si de materii prime, la perfectionarea tehnologiilor si la modernizarea produselor din toate ramurile, la crearea de noi materiale si a unor aparaturi de inalt nivel tehnic.

ART. 48

Fiecare cercetator trebuie sa se preocupe in permanenta de scurtarea duratei ciclului de cercetare si de finalizarea cercetarilor prin introducerea in productie a rezultatelor obtinute; trebuie sa tina o permanenta legatura cu activitatea creatoare a producatorilor de bunuri materiale, cu specialistii care lucreaza nemijlocit in productie, sa dezvolte relatiile pe baza de Contract cu unitatile productive, ca o conditie importanta a cresterii eficientei cercetarilor intreprinse.

ART. 49

(1) In Romania oamenii de stiinta se bucura in activitatea lor creatoare de sprijin material si moral din partea societatii; au dreptul de a-si exprima in mod liber opiniile stiintifice, de a-si pune in valoare intregul lor spirit creator, desfasurandu-si cercetarile potrivit propriilor ipoteze sau metode de lucru; cercetatorilor stiintifici li se asigura posibilitatea de a valorifica multilateral rezultatele cercetarilor efectuate, in scopul unei contributii sporite la progresul general al tarii; ei beneficiaza de sprijin pentru perfectionarea permanenta a pregatirii de specialitate si ideologice, de drepturile ce decurg din activitatea de creatie stiintifica, in conditiile legii.

(2) Oamenii de stiinta pot face parte, in conditiile legii, din asociatii profesionale si societati stiintifice si sa desfășoare activitati in conformitate cu statutele acestor organizatii.

Cultura

ART. 50

In infaptuirea sarcinilor de inalta responsabilitate sociala care le revin, oamenii de cultura si arta trebuie sa contribuie activ, prin intreaga lor opera de creatie, in strinsa legatura cu viata, cu cerintele construirii societatii socialiste multilateral dezvoltate, la progresul spiritual al societatii, la ridicarea nivelului cultural si a constiintei socialiste a poporului.

ART. 51

(1) Oamenii de cultura si arta se bucura de libertatea de creatie, de manifestarea deplina a personalitatii si talentului lor, puse in slujba idealurilor socialismului, democratiei si progresului social.

(2) Ei au dreptul sa-si valorifice, potrivit specificului, operele de creatie, protectia drepturilor de autor personale nepatrimoniale si a celor patrimoniale fiind garantata conform legii.

ART. 52

In scopul promovarii activitatii de creatie, oamenii de cultura si arta, publicistii, au dreptul sa se asocieze, in conditiile legii, in uniuni, asociatii si societati de creatie.

ART. 53

Prin statute proprii se stabilesc modul de organizare si functionare a uniunilor, asociatiilor si societatilor de creatie, drepturile membrilor privind pensiile, ajutoarele si celelalte forme de asigurari sociale.

Ocrotirea sanatatii

ART. 54

(1) Personalul din domeniul ocrotirii sanatatii are indatorirea sa-si puna intreaga putere de munca si cunostintele de specialitate in serviciul imbunatatirii starii de sanatate a populatiei de la orase si sate, pentru asigurarea capacitatii de munca si de creatie a oamenilor, pentru a asigura dezvoltarea lor armonioasa, astfel incit sa se bucure din plin de binefacerile civilizatiei socialiste.

(2) Lucratorii din domeniul ocrotirii sanatatii sint datorii sa asigure judicioasa utilizare a bazei materiale si a celorlalte conditii create de societate in vederea ridicarii continue a calitatii asistentei medicale.

ART. 55

In exercitarea profesiei sale, personalul sanitar are indatorirea sa manifeste o atitudine profund umana, sa indeplineasca cu abnegatie atributiile ce-i revin; sa respecte normele de etica profesionala; sa contribuie la apararea si sporirea demnitatii profesionale. In organizarea Programului de lucru si a intregii activitati a personalului sanitar se va avea in vedere necesitatea asigurarii permanente prompte si in bune conditii a asistentei medicale a populatiei.

ART. 56

(1) Lucratorilor din domeniul ocrotirii sanatatii li se asigura conditii pentru specializare si perfectionare in vederea introducerii permanente in practica medicala a celor mai noi cuceriri ale stiintei si tehnicii moderne.

(2) Personalul sanitar care lucreaza in conditii deosebite are dreptul la Program de lucru redus, la concedii suplimentare de odihna, precum si, dupa caz, la indemnizatii si sporuri la retributie; cei trimisi in actiuni de combatere a epidemiilor sau in alte actiuni speciale beneficiaza si de alte drepturi prevazute de Lege.

ART. 57

Pentru asigurarea unei asistente medicale corespunzatoare in toate localitatile tarii si stimularea

personalului medico-sanitar care isi desfasoara activitatea in mediul rural, in conditii deosebite de munca, se acorda inlesniri si drepturi, conform dispozitiilor legale.

Aparatul de stat

ART. 58

(1) Personalul incadrat in ministere si alte organe centrale, in organele locale ale administratiei de stat, in justitie, procuratura si in alte institutii are ca principala indatorire sa serveasca interesele poporului, sa militeze cu fermitate pentru infaptuirea legalitatii socialiste, sa contribuie efectiv la buna desfasurare a tuturor activitatilor economico-sociale ale tarii, fiind raspunzator in fata clasei muncitoare si a intregului popor de modul in care isi indeplineste sarcinile ce-i revin.

(2) Personalul din aparatul de stat are obligatia de a milita pentru cresterea eficientei si operativitatii in munca, de a combate orice manifestare de birocratism si de a contribui la perfectionarea continua a activitatii sale.

ART. 59

(1) Personalul din aparatul de stat trebuie sa aiba o permanenta si directa legatura cu oamenii muncii in al caror serviciu se afla si ale caror interese legale trebuie sa le slujeasca cu devotament.

(2) El are indatorirea de a solutiona cu competenta si in termenele legale cererile, reclamatiile, sesizarile si propunerile cetatenilor.

ART. 60

Personalul din aparatul de stat beneficiaza, potrivit legii, de toate drepturile necesare exercitarii, in cele mai bune conditii, a atributiilor de serviciu cu care este investit; in exercitarea acestor atributii se bucura de protectia legii fata de cei care il impiedica, sub orice forma, sa-si indeplineasca sarcinile ce-i revin.

ART. 61

(1) La incadrarea in functie, personalul din aparatul de stat depune un juramint de loialitate fata de statul nostru socialist, fata de clasa muncitoare si intregul popor, prin care se angajeaza sa infaptuiasca in cele mai bune conditii politica partidului si statului in domeniul sau de activitate, sa respecte cu strictete si sa indeplineasca cu simt de raspundere toate atributiile de serviciu ce ii sint incredintate.

(2) Functiile pentru care se depune juramintul de loialitate se stabilesc prin statutul personalului din aparatul de stat, in conformitate cu dispozitiile prezentului cod.

PARTEA a II-a

Relatiile de munca din unitatile de stat

CAP. 1

Incadrarea si promovarea in munca

Contractele de munca

ART. 62

(1) Selectionarea si pregatirea cadrelor, repartizarea lor pe ramuri de activitate, se fac in concordanta cu prevederile planului national unic de dezvoltare economico-sociala.

(2) Incadrarea in munca a unei persoane intr-o unitate socialista de stat se face in raport cu nevoile unitatii, tinandu-se seama de aptitudinile, pregatirea profesionala si preferintele sale, precum si de indeplinirea altor cerinte specifice muncii pe care urmeaza sa o presteze, in conditiile legii.

ART. 63

(1) Incadrarea in munca se face pe baza verificarii aptitudinilor si a pregatirii profesionale, prin proba practica, examen, concurs ori termen de incercare, in conditiile prevazute de Lege. Termenul de incercare este de cel mult 15 zile, iar pentru functiile de conducere, de cel mult 90 de zile.

(2) Celor ce urmeaza a fi incadrati in munca trebuie sa li se faca un examen medical pentru a se stabili daca starea sanatatii le permite sa indeplineasca munca ce li se incredinteaza. De asemenea, examenul medical este obligatoriu si in cazul celor transferati pe locuri de munca ce pot fi ocupate numai daca sint indeplinite cerintele legale de ordin sanitar.

ART. 64

(1) Incadrarea in munca se realizeaza prin incheierea unui Contract individual de munca. Contractul individual de munca se incheie in scris si va cuprinde clauze privind obligatia persoanei incadrate in munca de a-si indeplini sarcinile ce-i revin cu respectarea ordinii si disciplinei, a legilor, indatorirea unitatii de a asigura conditii corespunzatoare pentru buna desfasurare a activitatii, de a o retribui in raport cu munca prestata si de a-i acorda celelalte drepturi ce i se cuvin, precum si alte clauze stabilite de parti.

(2) In Contract se va preciza daca persoana incadrata in munca urmeaza sa desfasoare activitate intr-o anumita raza determinata sau in localitati unde interesul serviciului cere sa fie trimisa.

ART. 65

Incadrarea in munca a fiecarei persoane va fi adusa la cunostinta colectivului din compartimentul in care urmeaza sa lucreze, indicindu-i-se drepturile si obligatiile ce-i revin, sarcinile pe care le are de indeplinit, precum si normele de protectie a muncii.nda,c.o

ART. 66

(1) Persoana incadrata in munca poate fi delegata sau detasata de conducerea unitatii sa indeplineasca

anumite lucrari in afara locului sau de munca, in conditiile prevazute de Lege.

(2) Delegarea se poate face pe o perioada de cel mult 60 de zile, iar detasarea pe cel mult 6 luni. Pentru asigurarea bunei functionari a unitatii la care a fost delegat sau detasat, conducerea unitatii de care apartine poate prelungei delegarea sau detasarea cu cel mult aceeasi durata de 60 de zile si respectiv 6 luni.

(3) In cazurile si conditiile prevazute de Lege, detasarea se poate face pina la 2 ani. In asemenea situatii se vor acorda celor in cauza si unele drepturi suplimentare potrivit dispozitiilor legale in vigoare.

ART. 67

(1) Pe durata delegarii, detasarii sau trecerii temporare intr-o alta munca decit cea prevazuta in Contractul de munca, cel in cauza isi pastreaza functia si retributia avute anterior.

(2) Cind detasarea sau trecerea temporara in alta munca se face la o munca pentru care este stabilita o retributie mai mare, persoana detasata sau trecuta temporar in alta munca are dreptul la aceasta retributie in conditiile prevazute de Lege.

ART. 68

Persoana delegata sau detasata in alta localitate, precum si cea a carei activitate se desfasoara in cadrul unor deplasari periodice sau permanente, au dreptul la plata cheltuielilor de transport si de cazare, precum si la o indemnizatie in conditiile prevazute de Lege.

ART. 69

Persoana incadrata in munca poate fi transferata in interesul serviciului, de regula intr-o alta unitate din aceeaasi ramura, in vederea bunei functionari a acesteia, ori la cerere, in conditiile legii. Transferul in interesul serviciului nu poate avea loc in cazul in care persoana ce urmeaza a fi transferata nu este de acord pentru motive de sanatate, dovedite cu certificat medical, precum si in alte situatii temeinic justificate. Hotarirea asupra temeiniciei motivelor este de competenta organului ierarhic superior

ART. 70

(1) Contractul de munca se incheie pe durata nedeterminata.

(2) In anumite situatii, Contractul de munca se poate incheia si pe durata determinata, in cazul inlocuirii titularului unui post care lipseste temporar de la serviciu si caruia unitatea este obligata sa-i pastreze postul, pentru prestarea unor munci cu caracter sezonier, precum si a altor activitati cu caracter temporar. Persoanelor cu Contract de munca pe durata determinata li se aplica, in mod corespunzator, prevederile prezentului cod, tinindu-se seama de specificul activitatii si de vechimea lor in munca.

ART. 71

In cazul trimiterii la o scoala sau curs de calificare ori perfectionare, cu scoatere din productie, Contractul de munca se completeaza printr-un act aditional in care se prevede indatorirea persoanei incadrate in munca de a lucra in unitate dupa absolvirea scolii sau a cursului o anumita perioada stabilita de Lege.

ART. 72

(1) Pentru persoanele care, fiind incadrate in munca, sint chemate sa-si satisfaca serviciul militar, Contractul de munca se mentine, iar aceasta perioada de satisfacere a serviciului militar intra in calculul vechimii neinterupte in aceeaasi unitate; cel in cauza are obligatia sa revina la locul de munca in termen de 30 de zile de la satisfacerea serviciului militar.

(2) In cazul satisfacerii serviciului militar de catre o persoana cu care s-a incheiat actul aditional prevazut la art. 71, care se afla in perioada de lucru stabilita prin acel act, durata serviciului militar nu intra in calculul timpului prevazut in actul aditional. De asemenea, aceasta durata nu intra in calculul perioadei de stagiu in munca prevazuta pentru absolventii repartizati in productie, care au obligatia efectuarii unui astfel de stagiu.

ART. 73

La incadrarea in functie a conducatorilor de unitati si a altor cadre de conducere stabilite de ministere, celelalte organe centrale si comitetele executive ale consiliilor populare judetene si al municipiului Bucuresti, in Contractul de munca, in afara de clauzele prevazute la art. 64 se vor cuprinde: angajamentul si raspunderea acestora de a pastra, apara si valorifica la un nivel superior bunurile incredintate; de a restitui - la termenele si in conditiile legii - valoarea mijloacelor materiale pe care statul le-a pus la Dispozitia colectivului de munca pe care-l conduc; de a preda, atunci cind va fi cazul, fondurile materiale si banesti de care raspund; de a lua masurile necesare pentru buna gospodarire a unitatii, pentru introducerea tehnicii noi si a tehnologiilor avansate si cresterea eficientei economice a intregii activitati.

ART. 74

La incadrarea in functie a persoanelor prevazute la art. 73 se va proceda la predarea si preluarea cu proces-verbal a fondurilor materiale si banesti de care urmeaza sa raspunda; predarea-preluarea se face in prezenta unei comisii special constituite de catre organul ierarhic superior si din care face parte si delegatul acestui organ.

ART. 75

(1) Promovarea persoanei incadrate in munca in functii sau categorii superioare se face in raport cu nevoile unitatii, tinindu-se seama de conditiile prevazute pentru ocuparea postului, de calitatile personale, precum si de rezultatele obtinute in realizarea sarcinilor. Promovarea se face pe baza de proba practica, examen sau concurs, conform prevederilor legale.

(2) La promovarea in functii de conducere se tine seama, totodata, de pregatirea politica, de aptitudinile organizatorice si de conducere ale celor ce urmeaza a fi incadrati in asemenea functii, precum si de

aprecierile si recomandările colectivului de munca in care si-au desfasurat activitatea.

ART. 76

(Abrogat de Legea 13/1990)

ART. 77

(Abrogat de Legea 13/1990)

ART. 78

(Abrogat de Legea 13/1990)

ART. 79

(Abrogat de Legea 13/1990)

ART. 80

(Abrogat de Legea 13/1990)

CAP. 2

Remunerarea muncii

ART. 81

(1) In Romania, pe masura dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului, a creșterii venitului național, se asigura ridicarea continua a nivelului de trai al celor ce muncesc, al întregului popor.

(2) Prin sistemul de retribuire stabilit prin Lege, se realizeaza imbinarea armonioasa a intereselor personale ale fiecaruia cu interesele întregii societati, obtinerea unor venituri in raport cu contributia concreta pe care fiecare om al muncii o aduce la activitatea economica si social-culturala.

ART. 82

(1) La stabilirea retribuirii persoanelor incadrate in munca se are in vedere rationala repartitie a venitului național, realizarea unui raport optim între fondul național de dezvoltare economico-sociala si fondul de consum, in vederea progresului neintrerupt al economiei nationale, ca o conditie esentiala a ridicării continue a nivelului de viata al poporului.

(2) Retribuirea se face dupa cantitatea, calitatea si importanta sociala a muncii, asigurându-se la munca egala retributie egala. In vederea asigurării rolului stimulatív al retributiei, la stabilirea retribuirii se tine seama de complexitatea muncii, raspunderea si gradul de solicitare pe care acestea le implica, nivelul de pregatire profesionala si vechimea ceruta pentru indeplinirea acelei munci; de asemenea, se urmareste asigurarea unor proportii corespunzatoare între retributiile mari si cele mici ale persoanelor incadrate in munca, potrivit stadiului de dezvoltare a economiei nationale si principiului echitatii socialiste.

ART. 83

Prin Lege se stabileste, in concordanta cu dezvoltarea planificata a economiei, retributia minima pe economie, avându-se in vedere nivelul productivitatii muncii, al venitului național, urmărindu-se satisfacerea nevoilor mereu crescînde ale oamenilor muncii si membrilor lor de familie.

ART. 84

(1) Retributia tarifara se acorda in raport cu gradul de indeplinire a sarcinilor de munca, astfel incit sa constituie un stimulent pentru cei care isi indeplinesc in bune conditii sarcinile. Cei care obtin realizari deosebite in munca au posibilitatea sa realizeze venituri mai mari, iar cei care nu-si indeplinesc obligatiile de munca urmeaza sa suporte in mod direct consecintele acestei neindepliniri.

(2) Neindeplinirea integrala a sarcinilor atrage diminuarea corespunzatoare a retributiei in limitele stabilite de Lege. In cazul realizării ulterioare a sarcinilor de munca, suma retinuta din retributie se restituie total sau partial, dupa caz, potrivit legii.

ART. 85

(1) In cazul in care persoanele incadrate in munca provoaca rebuturi din vina lor, raspund potrivit legii.

(2) Daca provocarea rebuturilor este repetata, cel in cauza va fi trecut la un loc de munca de o categorie inferioara; daca si la noul loc de munca va continua sa provoace rebuturi i se va putea desface Contractul de munca, ca fiind necorespunzator in munca.

ART. 86

In cazuri exceptionale, cind, din motive tehnice sau din alte motive, procesul de productie a fost intrerupt, persoanele incadrate in munca vor fi retribuite cu 75% din retributia tarifara aferenta timpului respectiv, cu conditia ca incetarea lucrului sa se fi produs fara vina lor si daca in tot acest timp au ramas la Dispozitia unitatii.

ART. 87

(1) Plata retributiei se face periodic, la interval de cel mult o luna.

(2) Drepturile banesti convenite personalului se platesc inaintea oricaror alte obligatii ale unitatii.

(3) Retributia convenita pentru munca prestata nu poate face obiectul unor retineri decit in cazurile si conditiile prevazute de Lege.

ART. 88

In scopul asigurării stabilitatii cadrelor, persoanele incadrate in munca beneficiaza de sporuri la retributie in raport cu vechimea neintrerupta in aceeasi unitate.

ART. 89

Persoanele care-si desfasoara activitatea in locuri de munca cu conditii vatamatoare sau periculoase beneficiaza de sporuri la retributie potrivit prevederilor legale. Conducerea unitatilor sint obligate sa ia masuri pentru inlaturarea cauzelor care determina asemenea situatii, sa asigure conditii Normale de munca, fara pericol de accidente si imbolnaviri profesionale.

ART. 90

In scopul cresterii initiativei si a eforturilor pentru sporirea eficientei economice a productiei, tinind seama de rezultatele bune obtinute in munca, cu deosebire la realizarea indicatorilor calitativi, la promovarea progresului tehnic si aplicarea inovatiilor, pentru realizarea de economii de materiale si de forta de munca, se acorda premii anuale sau, dupa caz, premii in cursul anului.

ART. 91

(1) In vederea organizarii stiintifice a productiei si a muncii, utilizarii rationale a personalului si a timpului de munca, se vor preciza atributiile si obligatiile la fiecare loc de munca; conducerile unitatilor socialiste au obligatia sa stabileasca norme de munca fundamentate stiintific, sa determine sarcinile concrete ce revin fiecărei persoane incadrate in munca.

(2) Realizarea retribuirii dupa cantitatea si calitatea muncii este strins legata de Normarea muncii, care contribuie la punerea cit mai deplina in valoare a inzestrării tehnice a unitatilor, la descoperirea rezervelor de crestere a productivitatii muncii si de reducere a costurilor.

ART. 92

Norma de munca exprima cantitatea de munca necesara pentru efectuarea operatiilor sau lucrarilor de catre o persoana cu calificare corespunzatoare, care lucreaza cu intensitate Normala, in conditiile unor procese tehnologice si de munca determinate. Ea cuprinde timpul productiv, timpul pentru intreruperile impuse de desfasurarea procesului tehnologic stabilit si de organizarea rationala a muncii, timpul pentru odihna in cadrul Programului de munca.

ART. 93

(1) Normarea muncii se aplica, potrivit cu specificul activitatii desfasurate in unitatile economice, social-culturale si ale administratiei de stat, la toate categoriile de personal - muncitori, tehnicieni, ingineri, economisti, cadre de alta specialitate si lucratori din activitatea administrativa - atat pentru cei retribuiti in acord, cit si pentru cei retribuiti in regie.

(2) Normele de munca se exprima - in functie de caracteristicile procesului de productie sau ale activitatii ce se normeaza - sub forma de norme de timp, norme de productie, norme de personal, sfere de atributii sau sub alte forme corespunzatoare specificului fiecărei munci.

ART. 94

(1) Normele de munca unificate se elaboreaza de catre ministere si celelalte organe centrale, comitetele executive ale consiliilor populare judetene si al municipiului Bucuresti, iar normele de munca locale, de catre fiecare unitate socialista de stat pentru nevoile proprii, in toate cazurile cu acordul organelor sindicale corespunzatoare.

(2) Ca urmare a introducerii progresului tehnic, a perfectionarii pregatirii profesionale a cadrelor si aplicarii de masuri tehnice si organizatorice care duc la modificarea cantitatii de munca necesare pentru efectuarea lucrarilor, concomitent cu cresterea productivitatii muncii, normele de munca se vor modifica in mod corespunzator, in vederea asigurarii unei concordante depline cu noile conditii create.

ART. 95

Conducerile unitatilor si compartimentelor de munca au datoria sa aduca la cunostinta personalului, in timp util, atributiile ce revin fiecăruia, normele de munca stabilite, sa efectueze instruirea necesara in vederea cunoasterii si insusirii acestora, sa asigure conditiile tehnico-organizatorice avute in vedere la elaborarea normelor.

CAP. 4

ART. 96

Noile relatii socialiste de munca si procesul de infaptuire a obiectivelor societatii socialiste multilateral dezvoltate impun, in toate sferile de activitate si pentru fiecare membru al colectivului de munca, necesitatea respectarii cu strictete a disciplinei, indeplinirea exemplara a sarcinilor de serviciu.

ART. 97

Persoanele incadrate in munca au datoria de a realiza intocmai si la timp obligatiile ce le revin la locurile lor de munca, pentru indeplinirea obiectivelor planurilor de productie, planurilor de organizare a intregii activitati si a celor de imbunatatire a muncii. Ele au indatorirea de a actiona in mod constiincios pentru sporirea eficientei si imbunatatirea calitatii produselor, pentru realizarea obligatiilor care decurg din Contractele colective si individuale de munca, regulamentele de organizare si functionare a unitatilor, regulamentele de ordine interioara, precum si din dispozitiile primite din partea conducatorilor de unitati si a sefilor ierarhici.

ART. 98

(1) Organele de conducere ale unitatilor socialiste au datoria de a lua masurile necesare pentru organizarea la un nivel corespunzator a productiei si a muncii, sa previna abaterile de la ordinea si disciplina muncii socialiste, sa actioneze impotriva oricarei lipse de raspundere, a neglijentei si risipei, a oricaror fapte care aduc pagube avutului obstesc.

(2) Organele de conducere colectiva ale unitatilor socialiste, impreuna cu comitetele sindicatelor, vor elabora regulamente de ordine interioara in care vor stabili indatoririle care trebuie respectate de catre persoanele incadrate in munca si masurile ce se impun in vederea asigurarii disciplinei socialiste a muncii.

ART. 99

Pentru indeplinirea in cele mai bune conditii a sarcinilor ce le revin, precum si pentru realizari deosebite in indeplinirea angajamentelor individuale si colective, persoanele incadrate in munca pot primi, potrivit

dispozitiilor legale, urmatoarele recompense:

- a) acordarea de trepte sau garantii la retributia tarifara cu reducerea vechimii minime prevazute de Lege;
- b) premii si alte recompense materiale;
- c) ordine, medalii, titluri de onoare, diplome de onoare, insigne, titluri distinctiv;
- d) inscrierea in cartea de onoare, pe tabloul de onoare, evidentierea in munca, multumire verbala sau in scris.

ART. 100

(1) Incalcarea cu vinovatie de catre cel incadrat in munca - indiferent de functia sau postul pe care il ocupa - a obligatiilor sale, inclusiv a normelor de comportare, constituie abatere disciplinara, care se sanctioneaza, dupa caz, potrivit legii, cu:

- a) mustrare;
- b) avertisment;
- c) retragerea uneia sau mai multor gradatii sau trepte de retribuire pe o perioada de 1-3 luni sau, in cazul celor incadrati cu retributia la nivelul de baza, diminuarea acesteia cu 5-10 la suta pe aceeasi perioada;
- d) reducerea retributiei si reducerea indemnizatiei de conducere pe durata de 1-3 luni, cu 5-10 la suta;
- e) retrogradarea in functie sau in categorie - in cadrul aceleiasi profesii - pe durata de 1-3 luni;
- f) desfacerea disciplinara a Contractului de munca.

(2) In cazul incalcarii normelor privind ordinea si disciplina la locul de munca, colectivul compartimentului din care face parte persoana vinovata poate sa ia in dezbatere abaterea savirsita si sa ceara conducerii unitatii aplicarea de sanctiuni disciplinare, inclusiv desfacerea Contractului de munca.

ART. 101

(1) Sanctiunea disciplinara se stabileste si se aplica de organul de conducere colectiva sau, dupa caz, de conducatorul unitatii sau compartimentului de munca, in conditiile legii.

(2) Impotriva sanctiunii disciplinare se poate face plingere in termen de 30 de zile de la comunicarea deciziei de sanctionare.

ART. 102

(1) Apararea valorilor materiale si spirituale ale societatii socialiste reprezinta o indatorire fundamentala a tuturor oamenilor muncii. Persoanele incadrate in munca raspund pentru pagubele aduse avutului obstesc din vina si in legatura cu munca lor.

(2) Ele nu raspund de pierderile inerente procesului de productie care se incadreaza in limitele prevazute de Lege, de pagubele provocate datorita unor cauze neprevazute si care nu puteau fi inlaturate, ori in alte asemenea cazuri in care pagubele au fost provocate din riscul normal al serviciului sau forta majora.

ART. 103

(1) In stabilirea raspunderii materiale, paguba ce trebuie reparata nu cuprinde foloasele nerealizate de unitate ca urmare a faptei savirsite de cel incadrat in munca.

(2) Cind pagubele au fost cauzate unitatii printr-o fapta ce constituie infractiune, raspunderea se stabileste potrivit legii penale. In acest caz, in quantumul pagubelor se cuprind si foloasele nerealizate.

ART. 104

Persoanele incadrate in munca sint obligate sa cunoasca prevederile legale referitoare la munca, functionarea instalatiilor, folosirea uneltelor, materiilor prime, materialelor si totodata sa aplice cu rigurozitate aceste reglementari.

ART. 105

(1) Cind paguba a fost cauzata de mai multe persoane, raspunderea fiecareia se stabileste tinindu-se seama de masura in care a contribuit la provocarea ei.

(2) Daca masura in care fiecare a contribuit la provocarea pagubei nu poate fi determinata, raspunderea fiecareia dintre persoane se stabileste proportional cu retributia ei tarifara, de la data constatarii pagubei si, daca este cazul, si in functie de timpul lucrat de la ultima inventariere a bunurilor.

ART. 106

Persoana care a incasat o suma nedatorata este obligata sa restituie acea suma; daca a primit bunuri ce nu i se datorau si care nu mai pot fi restituite in natura sau i-au fost prestate servicii la care nu era indreptatita, ea este obligata sa plateasca contravaloarea lor, calculata in conditiile legii.

ART. 107

(1) Obligarea la plata despagubirilor sau a contravalorii bunurilor, precum si la restituirea sumelor incasate fara drept, se face prin decizie de imputare, emisa de conducatorul unitatii; cind plata sau restituirea urmeaza a se face de conducatorul unitatii sau de alte persoane incadrate in munca de organul ierarhic superior, singure sau impreuna cu alte persoane, Decizia de imputare se emite de catre acest organ.

(2) Pentru acoperirea pagubelor aduse unitatii, precum si pentru restituirea sumelor sau plata contravalorii bunurilor ce nu mai pot fi restituite in natura ori a serviciilor nedatorate, cel in cauza poate sa-si ia un angajament de plata in scris, care constituie titlu executoriu.

ART. 108

(1) Raspunderea materiala pentru paguba cauzata unitatii poate fi stabilita numai in cazurile in care aceasta a fost constatata in cel mult 3 ani de la data producerii ei, iar in cazul restituirii sumelor sau a contravalorii bunurilor ori serviciilor nedatorate in cel mult 1 an de la data primirii sumelor sau bunurilor ori de cind a beneficiat de serviciile nedatorate.

(2) Termenul de emitere a deciziei de imputare este de cel mult 60 de zile de la data cind cel in drept sa emita Decizia a luat cunostinta de producerea pagubei.

(3) Decizia de imputare va fi motivata si va mentiona termenul in care poate fi contestata si organul

competent sa o solutioneze. Ea se comunica, in termen de 15 zile de la emitere, celui obligat la plata sau restituire si constituie titlu executoriu din momentul comunicarii.

(4) Dupa expirarea acestui termen, prejudiciul se imputa celui vinovat de neluarea masurii de imputare.

ART. 109

(1) Suma stabilita pentru acoperirea daunelor se retine in rate lunare din retributie, precum si din orice alte sume ce se cuvin persoanei in cauza din partea unitatii la care aceasta lucreaza, in conditiile legii.

(2) Ratele nu pot fi mai mari de o treime din retributia tarifara lunara fara a putea depasi, impreuna cu celelalte retineri pe care le-ar avea cel in cauza, jumatate din aceasta retributie.

(3) Daca Contractul de munca se desface inainte ca persoana in cauza sa fi despagubit unitatea, iar aceasta se incadreaza la alta unitate, executarea se va face de catre noua unitate, potrivit alineatului precedent, pe baza transmiterii titlului executoriu de catre unitatea care a fost pagubita.

(4) In situatia in care cel in cauza nu s-a incadrat in munca intr-o alta unitate, urmarirea se va face asupra oricaror bunuri ale sale, in afara de bunurile exceptate prin Lege de la urmarire.

(5) Urmarirea pentru acoperirea pagubelor se poate indrepta si impotriva altei persoane decit cea care a provocat direct paguba, in cazurile prevazute de Lege.

ART. 110

Persoana care considera ca imputarea sau retinerea a fost facuta fara temei sau cu incalcarea legii, precum si cea care dupa ce a semnat un angajament de plata constata ca in realitate nu datoreaza partial sau total suma pretinsa de unitate, se poate adresa cu contestatie la organul jurisdictional competent. Acesta, la cererea persoanei in cauza, tinind seama de imprejurari, poate hotari suspendarea executarii pina la solutionarea litigiului

ART. 111

(1) Unitatea este obligata, in conditiile legii, sa despagubeasca persoana incadrata in munca, in situatia in care aceasta a suferit, din culpa unitatii, un prejudiciu in timpul indeplinirii indatoririlor de munca sau in legatura cu serviciul.

(2) Unitatea care a platit despagubirile este obligata sa recupereze sumele platite de la persoana vinovata de producerea pagubei, in conditiile art. 102 si urmatoarele.

CAP. 5

ART. 112

(1) Durata timpului de munca nu poate depasi 48 de ore pe saptamina si 8 ore pe zi.

(2) In cazul stabilirii pentru o anumita zi lucratoare din saptamina a unei durate mai mici de 8 ore, timpul de munca in celelalte zile poate fi mai mare, fara a depasi 9 ore pe zi.

ART. 113

(1) Pina la inlaturarea cauzelor care determina conditii de munca vatamatoare, grele sau periculoase, la unele locuri de munca durata timpului de munca pentru persoanele care lucreaza in astfel de conditii se reduce sub 8 ore pe zi, fara ca aceasta sa duca la o scadere a retributiei.

(2) Locurile de munca cu conditii vatamatoare, grele sau periculoase si durata redusa a timpului de munca stabilit pentru fiecare dintre ele se determina prin hotarire a Consiliului de Ministri. In acest scop, ministerele, celelalte organe centrale si comitetele executive ale consiliilor populare judetene si al municipiului Bucuresti vor face propuneri corespunzatoare, cu avizul Ministerului Muncii, Ministerului Sanatatii si al Uniunii Generale a Sindicatelor.

ART. 114

(1) Pentru persoanele al caror Program de lucru se desfasoara in timpul noptii, durata timpului de munca este mai mica cu o ora decit durata muncii prestate in timpul zilei, fara ca aceasta sa duca la o scadere a retributiei. Prevederile acestui alineat nu se aplica si celor care au un Program normal de munca mai mic de 8 ore.

(2) In unitatile in care procesul de munca este neintrerupt sau unde conditiile specifice ale muncii o impun, Programul de lucru din timpul noptii poate fi egal cu cel din timpul zilei. Munca prestata in timpul noptii, in cadrul unui asemenea Program, se plateste cu un spor de 15% din retributia tarifara de incadrare, pentru orele lucrate in timpul noptii, daca aceste ore reprezinta cel putin jumatate din Programul normal de lucru. In mod exceptional, Consiliul de Ministri poate aproba la unele unitati majorarea pina la 25% din retributia tarifara a sporului pentru munca in timpul noptii.

(3) De sporul pentru munca de noapte, beneficiaza si persoanele al caror timp de lucru se stabileste in conditiile art. 113.

ART. 115

Se considera munca in timpul noptii aceea care se presteaza in intervalul cuprins intre orele 22-6, cu posibilitatea abaterii, in cazuri justificate, cu o ora in minus sau in plus fata de aceste limite.

ART. 116

In constructii, in industria forestiera, in agricultura, precum si in alte activitati cu conditii specifice, durata zilei de munca poate fi mai mare, in conditiile si limitele stabilite prin hotarire a Consiliului de Ministri, de comun acord cu Uniunea Generala a Sindicatelor, urmind ca in medie sa nu depaseasca, lunar, trimestrial, semestrial sau anual, dupa caz, durata normala a zilei de munca.

ART. 117

(1) In cursul Programului de lucru se poate acorda o pauza pentru masa de cel mult 1/2 de ora, care nu se include in durata timpului de munca. In unitatile in care nu se poate intrerupe lucrul se va da posibilitatea ca

masa sa fie luata in timpul serviciului.

(2) Intervalul dintre 2 zile de munca este de cel putin 12 ore consecutive, cuprinse intre sfirsitul Programului de lucru dintr-o zi si inceputul Programului de lucru din ziua urmatoare. Acest interval poate fi mai mic - dar nu sub 8 ore - la schimbarea turelor.

(3) Modul de organizare a timpului de lucru, a pauzelor, evidenta prezentei persoanelor incadrate in munca, se stabilesc prin regulamentul de ordine interioara.

ART. 118

(1) Prestarea muncii peste durata normala stabilita potrivit articolelor precedente poate fi ceruta in urmatoarele cazuri:

a) pentru preintimpinarea sau inlaturarea efectelor calamitatilor sau altor cazuri de forta majora, precum si in situatii care pericliteaza sanatatea sau viata unor persoane;

b) pentru inlaturarea efectelor unor situatii neprevazute, care ar dauna bunei functionari a serviciilor de aprovizionare cu apa si energie electrica, de canalizare, a serviciilor postale si de telecomunicatii, a cailor si mijloacelor de transport in comun, a instalatiilor de distribuire a combustibilului;

c) pentru repararea dispozitivelor sau instalatiilor, in cazul in care defectiunea acestora provoaca incetarea lucrului pentru mai multe persoane;

d) pentru prevenirea sau inlaturarea unor situatii care ar putea provoca degradarea sau distrugerea materiilor prime, materialelor ori produselor.

(2) Munca peste durata normala in situatiile prevazute in alineatul precedent se presteaza pe baza dispozitiei conducerii unitatii, data cu acordul comitetului sindicatului.

ART. 119

Munca peste durata normala poate sa fie prestata si in alte situatii deosebite, in legatura cu interesele productiei si ale muncii. In acest caz, munca peste durata normala poate fi prestata pina la 120 ore pe an, pentru o persoana, pe baza aprobarii prealabile a centralelor, ministerelor si celorlalte organe centrale, comitetelor executive ale consiliilor populare judetene si al municipiului Bucuresti, cu acordul uniunilor sindicatelor de ramura. Prin hotarire a Consiliului de Ministri cu acordul Uniunii Generale a Sindicatelor, la propunerea organelor prevazute in alineatul precedent facuta in urma consultarii colectivelor de munca, se va putea aproba pentru unele unitati, in cazuri cu totul deosebite, efectuarea de ore suplimentare peste plafonul de 120 ore anual, fara insa a se depasi 360 ore anual.

ART. 120

Orele in care o persoana presteaza munca peste durata normala a timpului de lucru sint ore suplimentare si se compenseaza cu timp liber corespunzator. Daca munca astfel prestata nu a putut fi compensata cu timp liber corespunzator, in urmatoarele 30 de zile, si cel in cauza este de acord, orele suplimentare se vor retribui cu un spor, dupa cum urmeaza:

a) 50% din retributia tarifara pentru primele 2 ore de depasire a duratei normale a zilei de lucru;

b) 100% din retributia tarifara pentru orele ce depasesc primele 2 ore si pentru munca prestata in zilele de repaus saptaminal, zilele de sarbatoare legala si in celelalte zile in care, potrivit dispozitiilor legale, nu se lucreaza.

ART. 121

Nu se retribueie suplimentar munca prestata peste Programul de lucru de catre persoanele cu functii de conducere, precum si de catre cele a caror activitate - datorita specificului muncii - nu se poate incadra in Programul normal de lucru; aceste persoane beneficiaza de o retribuire stabilita in raport cu raspunderea si obligatiile ce le revin, precum si, dupa caz, de indemnizatii si concedii suplimentare.

ART. 122

Programul de lucru pentru persoanele care lucreaza in tura continua, turnus sau alte forme de organizare a timpului de lucru si in ore de garda pe unitate de catre personalul medico-sanitar, precum si modalitatile de plata, se vor stabili prin hotarire a Consiliului de Ministri, cu acordul Uniunii Generale a Sindicatelor.

ART. 123

Orele prestate de persoanele incadrate in munca peste programul de lucru, in scopul asigurarii serviciului pe unitate - cu exceptia celor care indeplinesc functii de conducere a unitatilor - se compenseaza cu timp liber corespunzator in urmatoarele 60 de zile.

ART. 124

(1) Persoana incadrata in munca are dreptul, in fiecare saptamina, la un repaus de cel putin 24 de ore consecutive.

(2) Repausul saptaminal se acorda, de regula, duminica. In cazurile in care procesul de productie nu permite intreruperea activitatii sau specificul serviciului impune desfasurarea muncii si in ziua de duminica, conducerea unitatii, cu acordul comitetului sindicatului, stabileste o alta zi din saptamina, ca zi de repaus, cu conditia ca cel putin o data in 2 luni fiecarei persoane sa i se asigure ziua de repaus saptaminal duminica. In cazuri exceptionale, impuse de conditiile in care se desfasoara activitatea pe santiere izolate, repausul saptaminal poate fi acordat, prin cumulare, intr-o perioada mai lunga, cu consimtamintul persoanelor incadrate in munca.

(3) Zilele de sarbatoare legala si celelalte zile in care nu se lucreaza se stabilesc prin Lege.

ART. 125

Abrogat prin pct. 2 din anexa II la Legea 6/1992.

ART. 126

Abrogat prin pct. 2 din anexa II la Legea 6/1992.

ART. 127

(1) Unitatile cu activitate sezoniera, precum si, in situatii deosebite, alte unitati, pot acorda concedii fara plata, pe o perioada nedeterminata, cu pastrarea calitatii de persoane incadrate in munca a celor in cauza si mentinerea unor drepturi ce decurg din aceasta calitate.

(2) Conditiiile in care se pot asigura concedii fara plata de unitatile prevazute in alineatul precedent se stabilesc prin hotarare a Consiliului de Ministri.

ART. 128

Asigurarea folosirii judicioase a timpului liber fiind o problema de interes social, organele de stat, sindicatetele, celelalte organizatii obstesti, fiecare unitate, trebuie sa se preocupe de conditiile necesare recreerii, refacerii capacitatii de munca, largirii orizontului de cultura si de cunoastere a tuturor celor ce muncesc. Oamenii muncii si familiile lor beneficiaza de locuri de odihna si agrement, biblioteci, case de cultura, cluburi, terenuri si baze sportive, precum si de alte conditii menite sa contribuie la satisfacerea mereu crescinda a cerintelor si preferintelor in folosirea timpului liber.

CAP. 6

ART. 129

Raporturile de munca inceteaza la expirarea termenului pentru care a fost incheiat Contractul de munca sau ca urmare a incetarii acestuia, prin acordul dintre persoana incadrata in munca si unitate, precum si prin desfacerea Contractului din initiativa uneia dintre parti.

ART. 130

(1) Contractul de munca poate fi desfacut din initiativa unitatii, in cazul cind:

a) unitatea isi reduce personalul prin desfiintarea unor posturi de natura celui ocupat de cel in cauza ca urmare a reorganizarii;

b) unitatea isi inceteaza activitatea prin dizolvare;

c) unitatea se muta in alta localitate si are posibilitatea sa-si asigure pe plan local cadrele necesare;

d) unitatea se muta in alta localitate, iar persoana incadrata nu accepta sa o urmeze;

e) persoana nu corespunde, sub raport profesional postului in care a fost incadrata;

f) in postul ocupat de persoana incadrata in munca este reintegrat, pe baza hotaririi organelor competente, cel care a detinut anterior acel post;

g) persoana incadrata in munca se pensioneaza pentru limita de virsta ori pentru invaliditate de gradul I sau II;

h) cel mentinut sau reincadrat in munca dupa pensionarea sa pentru limita de virsta nu mai este necesar;

i) persoana incadrata in munca savirsesse o abatere grava sau incalca in mod repetat obligatiile sale de munca, inclusiv normele de comportare in unitate;

j) cel in cauza este arestat mai mult de 60 de zile;

k) persoana incadrata in munca este condamnata definitiv pentru o infractiune in legatura cu munca sa, daca condamnarea o face necorespunzatoare postului pe care il detine;

l) instanta penala a pronuntat interdictia de exercitare a profesiei, temporar sau definitiv.

(2) Contractul de munca poate fi desfacut in temeiul lit. e), i) sau k), in termen de cel mult o luna de la constatarea, de catre conducatorul unitatii, a imprejurarii care constituie temeiul desfacerii.

ART. 131

(1) In cazurile de desfacere a Contractului de munca, pentru motivele prevazute in art. 130 alin. 1 lit. a) - f), unitatea va acorda persoanei al carei Contract de munca a fost desfacut un preaviz de 15 zile lucratoare. In perioada preavizului, aceasta persoana este obligata sa continue activitatea potrivit programului de lucru.

(2) In cazul in care unei persoane i se desface Contractul de munca fara ca unitatea sa o incunostinteze din timp despre aceasta masura - neacordindu-i preavizul de 15 zile lucratoare - aceasta persoana are dreptul sa primeasca, la desfacerea Contractului de munca, o indemnizatie egala cu retributia tarifara pe o jumatate de luna.

ART. 132

(1) La desfacerea, din initiativa unitatii, a Contractului de munca va fi consultat comitetul sindicatului. In cazul persoanelor incadrate in munca, care sint membri ai comitetului sindicatului sau ai altor organe sindicale, va fi consultat si organul sindical superior; in cazul celor alesi in organul de conducere colectiva al unitatii sau in comisia de judecata, se va lua si aprobarea organului care i-a ales.

(2) La desfacerea, din initiativa unitatii, a Contractului de munca al persoanei incadrate in munca, pe baza hotaririi organului de conducere colectiva al unitatii, este necesara aprobarea acestui organ.

(3) In cazul persoanelor incadrate in munca de organul ierarhic superior, desfacerea Contractului de munca se face de acel organ.

ART. 133

(1) In cazul in care Contractul de munca urmeaza sa fie desfacut din initiativa unitatii pentru motivele prevazute in art. 130 alin. 1 lit. a) - c), e) si f), aceasta este obligata sa ofere persoanelor in cauza trecerea in alta munca corespunzatoare, solicitind in acest scop sprijinul organului ierarhic superior si al organelor de

repartizare in munca sau, dupa caz, sa ia masuri pentru recalificarea acestor persoane.

(2) Unitatile au obligatia de a asigura trecerea pe locuri de munca corespunzatoare, a celor pensionati pentru invaliditate de gradul III, in cazul imposibilitatii mentinerii lor in continuare in munca avuta la pensionare. De asemenea, unitatile au obligatia sa repuna in munca detinuta anterior sau intr-o munca corespunzatoare pregatirii lor pe cei care au intrerupt activitatea ca urmare a pensionarii pentru invaliditate si au devenit capabili de munca.

ART. 134

(1) Desfacerea Contractului de munca, in toate situatiile, se stabileste prin Dispozitia scrisa a conducerii unitatii, cu aratarea motivelor, a prevederilor legale pe care se intemeiaza, a termenelor, precum si a organelor la care masura luata se poate ataca.

(2) Dispozitia de desfacere a Contractului de munca se comunica in scris in termen de 5 zile de catre unitate. Ea isi produce efectele de la data comunicarii.

ART. 135

Desfacerea Contractului de munca din initiativa persoanei incadrate in munca se face cu un preaviz de 15 zile lucratoare; in cazul functiilor de conducere, preavizul este de 30 de zile. In perioada preavizului aceasta persoana este obligata sa continue activitatea potrivit programului de lucru.

ART. 136

(1) In caz de anulare a desfacerii Contractului de munca, unitatea este obligata sa reincadreze in functia avuta pe cel caruia i s-a desfacut Contractul in mod nejustificat si sa-i plateasca pe timpul cit a fost lipsit de retributie din aceasta cauza o despagubire calculata pe baza retributiei sale medii realizata in ultimele 3 luni anterioare desfacerii Contractului de munca.

(2) Daca persoana in cauza s-a incadrat intre timp intr-o functie cu o retributie inferioara sau a realizat alte cistiguri mai mici, despagubirea prevazuta in alineatul precedent va consta, pentru perioada respectiva, in diferenta dintre retributia medie realizata anterior desfacerii Contractului de munca si cistigul realizat intre timp.

(3) Persoana care cu rea-credinta a determinat aplicarea masurii desfacerii Contractului de munca, raspunde material, disciplinar si, dupa caz, penal. Persoana vinovata de neexecutarea hotaririi de reintegrare raspunde fata de unitate pentru plata despagubirii pe timpul de la pronuntarea hotaririi si pina la executarea efectiva a acesteia.

ART. 137

(1) Timpul cit o persoana a desfasurat activitate pe baza unui Contract de munca constituie vechime in munca. De asemenea, constituie vechime in munca si alte perioade de timp prevazute de Lege.

(2) Conditiiile in care o persoana incadrata are vechime in munca, vechime neintrerupta in munca, vechime neintrerupta in aceeasi unitate, vechime in functie, meserie sau profesie, precum si modul de calcul al acestora, sint stabilite de Lege, iar dovada se face cu carnetul de munca si cu alte acte sau mijloace de dovada, in conditiile legii.

(3) Unitatea este obligata sa elibereze persoanelor incadrate in munca, la incetarea Contractului de munca, carnetul de munca, completat cu toate datele la zi.

CAP. 7

ART. 138

(1) Imbunatatirea continua a conditiilor de munca, grija pentru apararea vietii si sanatatii oamenilor muncii in procesul de productie, pentru prevenirea accidentelor de munca si imbolnavirilor profesionale, constituie o preocupare permanenta a statului, o obligatie de prim ordin a tuturor ministerelor si celorlalte organe centrale, a unitatilor economice si institutiilor.

(2) Prin inzestrarea intreprinderilor cu masini si utilaje de inalta tehnicitate, mecanizarea si automatizarea proceselor de productie, se asigura usurarea efortului fizic al muncitorilor, securitatea muncii acestora, in care scop statul alocata fonduri importante pentru protectia muncii.

ART. 139

(1) Masurile de protectie a muncii se stabilesc prin norme de tehnica securitatii si de igiena muncii - pe locuri de munca, masini, utilaje, aparate, instalatii, echipamente si procese tehnologice.

(2) Normele republicane de protectie a muncii sint obligatorii pentru toate ramurile de productie; pentru locuri de munca cu un specific deosebit se stabilesc, pe baza normelor republicane, de catre ministere si celelalte organe centrale, norme de protectie departamentale.

ART. 140

(1) Parte integranta a procesului de productie, protectia muncii se va asigura inca din faza de proiectare a obiectivelor si de realizare a investitiilor - cladiri, instalatii, utilaje, echipamente, masini, aparate, dispozitive - la amplasarea si exploatarea acestora, precum si la introducerea de noi procese tehnologice, corespunzator nivelului stiintei si tehnicii moderne.

(2) Unitatile noi sau reutilate nu isi pot incepe activitatea, total sau partial, decit cu autorizarea prealabila a

organelor de protectie a muncii si a organelor sanitare.

ART. 141

(1) Persoanele incadrate in munca au dreptul, in raport cu conditiile in care se desfasoara activitatea, la echipament de protectie gratuit. De asemenea, au dreptul, in conditiile legii, la echipament de lucru.

(2) Persoanelor care lucreaza in anumite conditii vatamatoare sau periculoase li se acorda in timpul lucrului, potrivit dispozitiilor legale, alimentatie speciala in scopul cresterii rezistentei organismului.

ART. 142

(1) Conducerile unitatilor au obligatia sa stabileasca, odata cu masurile de realizare a planului de productie sau a sarcinilor de serviciu, masuri de protectie corespunzatoare fiecarui loc de munca, inclusiv masuri pentru prevenirea si combaterea poluarii mediului inconjurator. De asemenea, vor lua masuri ca persoanele incadrate in munca sa cunoasca temeinic normele de securitate si igiena a muncii, pe care trebuie sa le respecte in desfasurarea activitatii lor.

(2) Conducerile unitatilor au obligatia sa analizeze periodic, impreuna cu organele sindicale si sanitare, cauzele accidentelor de munca si imbolnavirilor si sa ia masuri pentru inlaturarea factorilor nocivi care pericliteaza viata si sanatatea oamenilor muncii.

ART. 143

(1) Raspunderea pentru realizarea deplina a masurilor de protectie a muncii o au, potrivit atributiilor ce le revin, cei care organizeaza, conduc, coordoneaza si controleaza procesele de munca in unitati.

(2) Persoanele incadrate in munca sint obligate sa cunoasca si sa respecte integral normele de securitate si de igiena a muncii la locurile unde isi desfasoara activitatea, sa foloseasca si sa intretina in bune conditii mijloacele de protectie individuale ce le-au fost incredintate.

(3) Incalcarea dispozitiilor legale privitoare la tehnica securitatii si igiena muncii se constata de organele ierarhic superioare, organele Inspectiei de stat pentru protectia muncii, de organele sanitare si de organele sindicale si atrage raspunderea disciplinara, administrativa, materiala sau penala, dupa caz, potrivit legii.

ART. 144

(1) Asigurarile sociale pentru persoanele incadrate in munca in unitatile socialiste de stat sint organizate de stat. Asistenta medicala in caz de boala si accidente de munca, plata de ajutoare banesti in caz de pierdere temporara a capacitatii de munca, sprijin pentru intarirea si refacerea sanatatii, plata concediilor de maternitate, acordarea pensiilor, precum si alte masuri cu caracter special, constituie expresia inaltei griji ce se acorda in societatea noastra producatorilor tuturor bunurilor materiale si spirituale.

(2) Beneficiaza de dreptul la asigurari sociale, in conditiile legii, si membrii de familie ai persoanei incadrate in munca.

ART. 145

(1) Asigurarile sociale se realizeaza prin:

a) indemnizatii acordate in caz de incapacitate temporara de munca determinata de boala sau accident; pentru refacerea si intarirea sanatatii, in caz de interzicere de catre organele medicale, ca masura preventiva, a accesului la locul de munca, deces in familie, precum si in alte cazuri prevazute de Lege;

b) inlesniri in caz de trimitere la odihna si tratament in statiuni balneoclimatice;

c) pensii pentru munca depusa si limita de virsta;

d) pensii in caz de invaliditate;

e) pensii pentru urmasi.

(2) De asemenea, persoanele incadrate in munca mai beneficiaza de:

a) asistenta medicala gratuita cu caracter profilactic si curativ pe timpul tratamentului ambulatoriu si pe timpul internarii in spitale sau alte unitati sanitare cu paturi;

b) medicamente si materiale sanitare gratuite necesare pe timpul actiunilor cu caracter profilactic si al internarii in spital sau in alte unitati sanitare cu paturi; medicamente si materiale sanitare necesare pentru tratamentul ambulatoriu, in conditiile legii;

c) intretinere gratuita pe timpul internarii in spitale, alte unitati sanitare cu paturi sau ambulatorii.

ART. 146

Contractul persoanei incadrate in munca nu poate fi desfacut din initiativa unitatii in timpul incapacitatii temporare de munca in care primeste ajutoare de asigurari sociale, in caz de graviditate, in timpul concediului de maternitate si in perioada de alaptare, in perioada cit ingrijeste copilul bolnav in virsta de pina la 3 ani, precum si in timpul cit sotul satisface serviciul militar, in afara de cazurile prevazute la art. 130 alin. 1 lit. c), d), g), j), k) si l).

ART. 147

Persoanele incadrate in munca vor fi repartizate la alte munci decit cele care le revin potrivit incadrarii lor, pe baza recomandarii medicale, in perioada in care se afla sub tratament medical, fara ca prin aceasta sa le scada retributia, pe o perioada de pina la 3 luni in cursul unui an calendaristic.

ART. 148

(1) In vederea recuperarii sociale si profesionale a acelor persoane care, fiind incadrate in munca, nu mai pot lucra in meseria sau profesia lor ca urmare a unor accidente, boli profesionale sau altor boli care provoaca invaliditate, se vor organiza cursuri de recalificare de catre intreprinderi, ministere si celelalte organe centrale, comitetele executive ale consiliilor populare judetene si al municipiului Bucuresti, sub indrumarea metodologica a Ministerului Muncii si Ministerului Sanatatii.

(2) Statul sprijina calificarea si plasarea in munca a persoanelor handicapate. Unitatile vor lua masuri

pentru incadrarea in munca a acestor persoane, tinind seama de criteriile si prioritatile stabilite prin dispozitiile legale.

ART. 149

Cuantumul contributiei unitatilor pentru asigurarile sociale se stabileste prin Lege. Neplata cotizatiilor de asigurari sociale de catre unitate nu lipseste persoanele incadrate in munca de ajutoarele materiale ce li se cuvin.

ART. 150

Deosebit de pensia de asigurari sociale, persoanele incadrate in munca beneficiaza dintr-un fond constituit pe baza contributiei lor, pe principiul mutualitatii, de o pensie suplimentara, ale carei conditii de acordare se stabilesc prin Lege.

CAP. 8

ART. 151

(1) In Romania se da o inalta pretuire muncii femeii, asigurandu-i-se dreptul de a ocupa orice functie sau loc de munca, in raport cu pregatirea si capacitatea ei, creindu-i-se totodata conditiile pentru dezvoltarea multilaterala a personalitatii sale. In retribuirea muncii pe care o presteaza se aplica principiul "la munca egala cu barbatul, retributie egala".

(2) Femeile incadrate in munca se bucura de masuri speciale de ocrotire a sanatatii si de conditiile necesare ingrijirii si educarii copiilor.

ART. 152

(1) Femeile gravide si cele care alaptea nu vor putea fi folosite la locuri de munca cu conditii vatamatoare, grele sau periculoase, ori contraindicate medical si nu vor putea fi chemate la ore suplimentare.

(2) Femeile gravide si cele care alaptea, care se gasesc in situatiile prevazute in alineatul precedent, vor fi trecute la alte locuri de munca, fara ca prin aceasta sa li se scada retributia.

ART. 153

Munca femeilor in timpul noptii, in unitatile industriale, este admisa numai in urmatoarele cazuri:

- a) pentru femeile care detin functii de conducere sau functii cu caracter tehnic care implica o raspundere deosebita;
- b) pentru femeile care lucreaza in serviciile sanitare si de asistenta sociala;
- c) in cazuri de forta majora, daca se produce o intrerupere in functionarea dispozitivelor si instalatiilor, cind defectiunea acestora provoaca incetarea lucrului, precum si in cazul cind munca este necesara pentru salvarea de la o pierdere inevitabila a materiilor prime, a materialelor ori produselor;
- d) in alte situatii deosebite, in unele ramuri de productie stabilite prin hotarare a Consiliului de Ministri, cu acordul Uniunii Generale a Sindicatelor.

ART. 154

Femeile gravide, incepind din luna a sasea, si cele care alaptea, nu vor fi repartizate la munca de noapte.

ART. 155

(1) Femeile au dreptul la concediu de maternitate platit, care se compune dintr-un concediu prenatal de 52 de zile si un concediu postnatal de 60 de zile.

(2) Daca nasterea se produce inainte de expirarea concediului prenatal, concediul postnatal se prelungeste cu numarul zilelor de concediu prenatal neefectuat.

ART. 156

(1) Unitatile sint obligate sa acorde femeilor in cursul programului de lucru pauze pentru alimentarea si ingrijirea copilului, de o jumatate de ora, la intervale de cel mult 3 ore. La aceste pauze se adauga si timpul necesar deplasarii dus si intors la locul unde se gaseste copilul. Timpul acordat pentru alaptare, inclusiv deplasarile, nu poate depasi 2 ore zilnic. Pauzele se acorda pina la implinirea de catre copil a virstei de 9 luni, putindu-se prelungi pina la 12 luni in cazul copiilor prematuri, distrofici si celor care necesita masuri deosebite de ingrijire, pe baza recomandarilor medicale.

(2) La cererea mamei, pauzele pentru alimentarea si ingrijirea copilului vor fi inlocuite cu reducerea programului normal de lucru cu 2 ore zilnic.

(3) Pauzele si reducerea programului de lucru acordate in scopul alimentarii si ingrijirii copilului se includ in timpul de munca si nu au consecinte asupra retribuirii sau altor drepturi materiale.

ART. 157

Femeile care au copii bolnavi mai mici de 3 ani li se vor acorda, cu avizul medicului, concedii platite pentru ingrijirea acestora, care nu se includ in concediul de odihna.

ART. 158

Femeile care au copii in virsta de pina la 6 ani, pe care ii ingrijesc, pot lucra cu 1/2 norma, daca nu beneficiaza de crese sau camine; timpul cit au fost incadrate in aceste conditii se considera, la calculul vechimii in munca, timp lucrat cu o norma intreaga.

ART. 159

(1) Tineretul se bucura de grija deosebita a societatii noastre socialiste. Pregatirea multilaterala, formarea si integrarea profesionala a tinerilor, insusirea cunostintelor necesare pentru exercitarea unei profesii, se asigura gratuit.

(2) Ministerul Educatiei si Invatamintului, celelalte ministere si organe centrale, comitetele si birourile executive ale consiliilor populare, unitatile subordonate acestora si scolile de toate gradele au indatorirea de a asigura o strinsa imbinare intre pregatirea teoretica si pregatirea practica a elevilor si studentilor, creind

conditiile necesare pentru realizarea acestei sarcini.

(3) In tara noastra elevii, studentii, cei ce frecventeaza diverse forme de pregatire beneficiaza de sprijin, sub forma de burse, manuale scolare si alte materiale de studii, indemnizatii corespunzatoare aportului lor in productie pe timpul pregatirii practice.

(4) Tuturor tinerilor li se asigura locuri de munca potrivit pregatirii, aptitudinilor, aspiratiilor lor si nevoilor unitatilor.

(5) Tinerii au indatorirea sa manifeste o preocupare permanenta pentru dezvoltarea spiritului de responsabilitate in rezolvarea sarcinilor, in munca si invatatura, sa puna talentul si intreaga lor energie in slujba infloririi patriei.

ART. 160

(1) Calificarea profesionala prin ucenicie la locul de munca se face pe baza contractului de ucenicie si se realizeaza prin pregatire practica desfasurata in unitati de productie sau de servire a populatiei si prin pregatire teoretica.

(2) Ucenicii primesc pe timpul pregatirii bursa sau o indemnizatie corespunzatoare aportului lor in productie si gratuit manuale scolare, materiale de studiu, precum si alte drepturi stabilite de Lege. Ei beneficiaza, de asemenea, in toata perioada uceniciei de echipament de protectie, de ajutoare materiale in cadrul asigurarilor sociale, de asistenta medicala si medicamente gratuit, precum si de vacante scolare.

ART. 161

(1) Pentru protectia sanatatii lor, tinerii sub virsta de 18 ani, incadrati in munca, nu pot fi repartizati la locuri de munca cu conditii vatamatoare, grele sau periculoase si nu pot fi folositi la munca in timpul noptii.

(2) De asemenea, tinerii incadrati in munca, in virsta de pina la 18 ani, nu pot fi folositi in munca peste durata legala a zilei de lucru, decit in cazurile prevazute de art. 112 alin. 2 si art. 118.

ART. 162

Durata timpului de lucru al tinerilor intre 14-16 ani se stabileste la 6 ore pe zi, fara ca prin aceasta sa se aduca o scadere a retributiei.

ART. 163

Pentru tinerii in varsta de pana la 18 ani, durata concediului de odihna este de 18-24 zile lucratoare, diferentiata potrivit legii in raport cu varsta, astfel incat cei mai tineri sa beneficieze de un concediu mai mare.

CAP. 9

ART. 164

Sindicatetele sunt organizatii profesionale care se constituie in temeiul dreptului de asociere prevazut de Constitutie si functioneaza pe baza statutelor proprii ale Uniunii Generale a Sindicatelor, ale uniunilor pe ramuri de activitate si ale organizatiilor sindicale din unitati.

ART. 165

Abrogat prin ART. 3 din Decretul-Lege nr. 147/1990

ART. 166

Abrogat prin ART. 3 din Decretul-Lege nr. 147/1990

ART. 167

Abrogat prin ART. 3 din Decretul-Lege nr. 147/1990

ART. 168

Abrogat prin ART. 3 din Decretul-Lege nr. 147/1990

ART. 169

Abrogat prin ART. 3 din Decretul-Lege nr. 147/1990

ART. 170

Abrogat prin ART. 3 din Decretul-Lege nr. 147/1990

CAP. 10

ART. 171

(1) Stricta respectare a legilor constituie o obligatie constitutionala pentru toate unitatile socialiste si persoanele incadrate in munca.

(2) Colectivele de oameni ai muncii din unitatile socialiste trebuie sa aduca o importanta contributie la intarirea legalitatii socialiste, pastrarea si apararea avutului obstesc, combaterea oricaror manifestari de incalcare a disciplinei, a normelor de etica si a regulilor de convietuire sociala.

(3) Analizarea in adunarile generale ale oamenilor muncii din unitati a abaterilor care aduc atingere avutului obstesc ori care contravin regulilor referitoare la pastrarea ordinii si disciplinei in munca, stabilirea raspunderilor si luarea cu fermitate a masurilor ce se impun in fiecare caz, precum si dezbaterea de catre colectivele largi ale oamenilor muncii si exprimarea parerii acestora in legatura cu fapte de incalcare a legii ce formeaza obiectul unor procese, trebuie sa constituie forme eficiente de participare a maselor la asigurarea respectarii legilor si educarea socialista a celor ce muncesc.

ART. 172

(1) Realizarea drepturilor ce li se cuvin pe baza activitatii desfasurate este asigurata persoanelor incadrate in munca prin garantii juridice corespunzatoare.

(2) Ele pot contesta sanctiunile disciplinare pe care le socotesc aplicate fara temei sau cu incalcare a legii si

orice masuri pe care le considera nelegale, cerind restabilirea drepturilor incalcate. Orice nerespectare a drepturilor persoanelor incadrate in munca atrage raspunderea persoanelor vinovate.

(3) Litigiile dintre persoanele incadrate in munca si unitati, in legatura cu incheierea, executarea si incetarea contractului de munca, sint litigii de munca si se solutioneaza de catre instantele judecatoresti sau alte organe prevazute de Lege.

ART. 173

Abrogat prin art. 4 punctul 2 din Legea nr. 104/1992.

ART. 174

Sint de competenta instantelor judecatoresti toate litigiile de munca ce nu sint date printr-o dispozitie expresa in competenta altor organe.

ART. 175

(1) Sint de competenta organului administrativ ierarhic superior sau organului de conducere colectiva, potrivit legii:

a) contestatiile impotriva sanctiunilor disciplinare care prin codul de fata sau prin alta dispozitie legala nu au fost date in competenta judecatoriei sau altor organe;

b) contestatiile impotriva desfacerii contractului de munca, precum si litigiile privind reintegrarea in munca a persoanelor cu functii de conducere numite de organele ierarhic superioare, precum si a directorilor, directorilor generali si asimilatii acestora din organele centrale;

c) contestatiile impotriva redistribuirii de personal facuta cu prilejul reducerii personalului din administratie sau din productie;

d) contestatiile in legatura cu acordarea de trepte si gradatii de retribuire, impotriva diminuarii retributiei tarifare pentru neindeplinirea integrala a sarcinilor de serviciu, precum si cu privire la acordarea premiilor.

(2) Termenul de rezolvare a contestatiilor este de 30 de zile.

ART. 176

(1) Termenul de sesizare a organelor de solutionare a litigiilor de munca este de 30 de zile de la data comunicarii, in cazul in care legea prevede necesitatea unei comunicari, iar in celelalte cazuri, de la data cind cel interesat a luat cunostinta de masura sau imprejurarea care a determinat litigiul.

(2) Pentru orice pretentii banesti ale persoanelor incadrate in munca fata de unitate - prejudicii suferite sau drepturi neacordate - termenul de sesizare este de 3 ani de la data producerii pagubelor sau de la data cind drepturile trebuiau sa le fie acordate.

ART. 177

(1) Persoana care a pierdut termenul de sesizare a organelor de jurisdicție poate cere acestora, pentru motive temeinice, repunerea in termen.

(2) Cererea de repunere in termen se poate face in 15 zile de la incetarea cauzei care a impiedicat sesizarea in termen.

(3) In cazul admiterii cererii, organul sesizat va proceda la solutionarea litigiului.

ART. 178

In orice litigii de munca, dovada temeiniciei si legalitatii dispozitiei sau masuri luate de unitate este in sarcina acesteia.

ART. 179

Cererile in fata oricaror organe sau instante, precum si toate actele procedurale in legatura cu solutionarea litigiilor de munca si cu executarea hotaririlor, sint scutite de taxa de timbru.

ART. 180

Ministerele si celelalte organe centrale de stat si obstesti, precum si comitetele executive ale consiliilor populare, au obligatia sa ia masuri pentru cunoasterea si respectarea legislatiei muncii si sa asigure controlul aplicarii dispozitiilor legale privind raporturile de munca in unitatile din subordinea lor.

ART. 181

(1) Ministerul Muncii, ca organ central de specialitate in problemele muncii, exercita controlul aplicarii dispozitiilor legale referitoare la raporturile de munca ale persoanelor incadrate in munca, din toate unitatile de stat, cooperatiste si celelalte organizatii obstesti, precum si a celor referitoare la raporturile de munca stabilite cu persoanele juridice, altele decit unitatile socialiste, si cu persoanele fizice. Comitetele executive ale consiliilor populare judetene si al municipiului Bucuresti, prin organele locale de specialitate in problemele muncii, exercita controlul aplicarii legislatiei muncii in toate unitatile din cuprinsul judetului si al municipiului Bucuresti.

(2) Sindicatele organizeaza si exercita, potrivit legii si statutului lor, controlul obstesc asupra respectarii

dispozitiilor legale privind raporturile de munca.

ART. 182

(1) Organele care exercita controlul respectarii dispozitiilor legale privind raporturile de munca au obligatia sa ia sau, dupa caz, sa propuna masuri in vederea tragerii la raspundere a celor vinovati.

(2) Totodata, organele de stat, in limita competentei lor, dau indicatii de specialitate unitatilor controlate.

CAP. 11

ART. 183

(1) Prevederile prezentului cod se aplica si raporturilor de munca dintre unitatile socialiste si persoanele care presteaza munca la domiciliu, raporturilor de munca stabilite cu persoane juridice, altele decit unitatile socialiste. De asemenea, aceste prevederi se aplica si raporturilor de munca dintre mestesugarii cu ateliere proprii si persoanele sau ucenicii pe care, potrivit legii, ii pot incadra, precum si raporturilor de munca dintre personalul casnic sau care efectueaza diferite lucrari si servicii si alte persoane, pe baza unui contract de munca.

(2) Prevederile prezentului cod se aplica si raporturilor de munca dintre organizatiile cooperatiste si celelalte organizatii obstesti si persoanele incadrate in aceste organizatii, pe baza unui contract de munca.

(3) De asemenea, prevederile prezentului cod sint aplicabile si raporturilor de munca dintre unitatile romane si cetatenii straini, in conditiile stabilite de dispozitiile privind regimul strainilor si ale acordurilor in care Romania este parte, precum si raporturilor de munca dintre cetatenii romani si societatile mixte care functioneaza pe teritoriul tarii.

ART. 184

Se recomanda organizatiilor cooperatiste si obstesti ca, in masura in care nu exista prevederi in lege care sa le priveasca, sa reglementeze relatiile de munca privind pe membrii lor, corespunzator principiilor cuprinse in prezentul cod, adaptate la specificul lor de activitate.

ART. 185

Drepturile si obligatiile militarilor sint prevazute prin acte normative speciale.

ART. 186

Prevederile prezentului cod al muncii nu se aplica raporturilor in care prestarea unei munci se face pe baza unui contract de drept civil.

ART. 187

Dispozitiile prezentului cod se intregesc cu celelalte dispozitii ale legislatiei muncii si, in masura in care nu sint incompatibile cu specificul raporturilor de munca, cu dispozitiile legislatiei civile.

ART. 188

Prin unitati, ca parti in raporturile de munca cu persoanele incadrate in baza unui contract de munca, se inteleg unitatile socialiste de stat, organizatiile cooperatiste si celelalte organizatii obstesti.

ART. 189

Prin persoane cu functii de conducere, in sensul prezentului cod, se inteleg conducatorii de unitati, numiti de organele superioare, directorii, directorii generali si asimilatii acestora din organele centrale si locale, sefii compartimentelor de munca ai unitatilor, precum si asimilatii lor, prevazuti in nomenclatoarele de functii.

ART. 190

Plingerile impotriva desfacerii contractului de munca, precum si litigiile privind reintegrarea in munca, pendinte la organele administrative ierarhic superioare la data intrarii in vigoare a prezentului cod vor fi solutionate de aceste organe.

ART. 191

Prezentul cod al muncii intra in vigoare la 3 luni de la publicarea sa in Buletinul Oficial al Romaniei. Incepind de la aceeasi data se abroga Codul muncii din 8 iunie 1950, cu modificarile ulterioare, precum si orice alte dispozitii contrare.